MỘT SỐ QUY ĐỊNH PHÁP LUẬT VỀ TRỢ GIÚP PHÁP LÝ

Bảo đảm quyền con người, quyền công dân trong tiếp cận công lý và bình đẳng trước pháp luật

I. TRỢ GIÚP PHÁP LÝ (TGPL) LÀ GÌ?

Trợ giúp pháp lý: Là việc cung cấp **dịch vụ pháp lý miễn phí** cho người được trợ giúp pháp lý trong vụ việc TGPL theo quy định của pháp luật, góp phần bảo đảm quyền con người, quyền công dân trong tiếp cận công lý và bình đẳng trước pháp luật.

** Theo Quyết định số 2069/QĐ-TTg ngày 08/12/2021 của Thủ tướng Chính phủ, trợ giúp pháp lý thuộc **dịch vụ sự nghiệp công thiết yếu** thuộc ngành Tư pháp.*

II. 04 NGUYÊN TẮC HOẠT ĐỘNG TRỢ GIÚP PHÁP LÝ

1. Tuân thủ Pháp luật
Tuân thủ nghiêm ngặt quy định pháp luật và quy tắc đạo đức nghề nghiệp trợ giúp pháp lý.

2. Kịp thời & Khách quan
Thực hiện kịp thời, độc lập, trung thực và tôn trọng tối đa sự thật khách quan.

3. Bảo vệ Tối đa Quyền lợi
Bảo vệ tốt nhất quyền và lợi ích hợp pháp chính đáng của người được TGPL.

4. Hoàn toàn Miễn phí
Không thu tiền, lợi ích vật chất hoặc bất kỳ lợi ích nào khác từ người được trợ giúp.

III. ĐỐI TƯỢNG ĐƯỢC TRỢ GIÚP PHÁP LÝ (PHẦN 1)

- **1. Người có công với cách mạng:** Có quyết định công nhận, Huân/Huy chương Kháng chiến, Bằng Mẹ Việt Nam Anh hùng, Giấy chứng nhận thương bệnh binh...
- **2. Người thuộc hộ nghèo:** Có Giấy chứng nhận hộ nghèo do cơ quan có thẩm quyền cấp.
- **3. Trẻ em:** Có Giấy khai sinh, Căn cước công dân, Văn bản xác nhận của cơ quan tiến hành tố tụng hoặc cơ quan xử lý vi phạm hành chính.
- **4. Người dân tộc thiểu số:** Cư trú ở vùng có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn.
- **5. Người từ đủ 16 đến dưới 18 tuổi:** Bị tố giác, bị buộc tội, bị hại, người làm chứng trong vụ án hình sự.

III. NGƯỜI ĐƯỢC TGPL & GIẤY TỜ CHỨNG MINH (TIẾP THEO)

Đối với nhóm đối tượng có **khó khăn về tài chính**, người yêu cầu cần xuất trình giấy chứng nhận hộ cận nghèo hoặc quyết định hưởng trợ cấp xã hội kèm theo các giấy tờ chuyên biệt:

Nhóm đối tượng	Giấy tờ chứng minh yêu cầu
6. Người bị buộc tội hộ cận nghèo	Giấy chứng nhận hộ cận nghèo + Văn bản xác nhận người bị buộc tội của cơ quan tiến hành tố tụng.
7a. Thân nhân Liệt sĩ Khó khăn tài chính	Giấy chứng nhận hộ cận nghèo/Trợ cấp XH + Quyết định trợ cấp tiền tuất/Giấy chứng nhận gia đình liệt sĩ, Bằng Tổ quốc ghi công.
7b. Người nhiễm chất độc da cam Khó khăn tài chính	Giấy chứng nhận hộ cận nghèo/Trợ cấp XH + Quyết định trợ cấp ưu đãi con người hoạt động kháng chiến bị nhiễm chất độc hóa học hoặc giấy chứng nhận dị tật.
7c. Người cao tuổi Từ đủ 60 tuổi	Quyết định hưởng trợ cấp xã hội hằng tháng / Giấy chứng nhận hộ cận nghèo + Giấy tờ chứng minh độ tuổi.
7d. Người khuyết tật Khó khăn tài chính	Giấy chứng nhận khuyết tật + Giấy chứng nhận hộ cận nghèo hoặc Quyết định hưởng trợ cấp xã hội hằng tháng.
7e. Nạn nhân bạo lực gia đình	Quyết định tiếp nhận vào cơ sở bảo trợ XH / Giấy hộ cận nghèo + Xác nhận điều trị thương tích của cơ sở y tế hoặc Quyết định cấm tiếp xúc.
7g. Nạn nhân mua bán người	Giấy xác nhận nạn nhân của cơ quan Công an, cơ quan điều tra, VKS, Tòa án hoặc cơ quan giải cứu / Giấy tờ hợp pháp hóa lãnh sự.
7h. Người nhiễm HIV	Giấy chứng nhận hộ cận nghèo / Trợ cấp XH + Giấy xác nhận nhiễm HIV do cơ quan y tế có thẩm quyền cấp.

Lưu ý về trường hợp thất lạc giấy tờ: Trường hợp những người thuộc diện được TGPL bị thất lạc các giấy tờ chứng minh nêu trên thì phải có **xác nhận của cơ quan có thẩm quyền đã cấp giấy tờ đó**.

IV. QUYỀN LỢI CỦA NGƯỜI ĐƯỢC TRỢ GIÚP PHÁP LÝ

1. Không tốn chi phí

Được TGPL hoàn toàn miễn phí, không phải trả tiền hay lợi ích vật chất khác.

2. Quyền yêu cầu linh hoạt

Tự mình hoặc thông qua người thân thích, cơ quan tố tụng gửi yêu cầu TGPL.

3. Giữ bí mật thông tin

Được giữ bí mật tuyệt đối về nội dung vụ việc trợ giúp pháp lý.

4. Lựa chọn & Thay đổi

Lựa chọn tổ chức, người thực hiện TGPL; quyền thay đổi hoặc rút yêu cầu.

V. NGHĨA VỤ CỦA NGƯỜI ĐƯỢC TRỢ GIÚP PHÁP LÝ

1. Cung cấp đầy đủ giấy tờ chứng minh mình thuộc đối tượng được TGPL.
2. Hợp tác, cung cấp kịp thời, đầy đủ thông tin, tài liệu, chứng cứ có liên quan và chịu trách nhiệm về tính chính xác của thông tin đó.
3. Tôn trọng tổ chức thực hiện TGPL, người thực hiện TGPL và các cơ quan, tổ chức, cá nhân có liên quan.
4. Không yêu cầu tổ chức TGPL khác trợ giúp cho mình về cùng một vụ việc đang được thụ lý giải quyết.
5. Chấp hành nghiêm chỉnh pháp luật về trợ giúp pháp lý và nội quy nơi thực hiện TGPL.

VI. PHẠM VI & LĨNH VỰC TRỢ GIÚP PHÁP LÝ

Lĩnh vực thực hiện: Trợ giúp pháp lý được thực hiện trong hầu hết các lĩnh vực pháp luật (Hình sự, Dân sự, Hành chính, Hôn nhân gia đình, Đất đai...), **TRỪ lĩnh vực kinh doanh, thương mại**.

VII. 03 HÌNH THỨC TRỢ GIÚP PHÁP LÝ & THỜI HẠN

Hình thức	Nội dung thực hiện	Thời hạn giải quyết
1. Tham gia tố tụng	Bào chữa hoặc bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp cho người được TGPL tại Tòa án, Cơ quan điều tra.	• Thông thường: **03 ngày** làm việc. • Bị bắt/tạm giữ: Trong **12 giờ**.
2. Tư vấn pháp luật	Hướng dẫn, đưa ra ý kiến, giúp soạn thảo văn bản tranh chấp, khiếu nại; hướng dẫn hòa giải.	• Vụ việc đơn giản: **Giải đáp ngay**. • Thông thường: **10 ngày** (tối đa 30 ngày).
3. Đại diện ngoài tố tụng	Đại diện cho người được TGPL trước các cơ quan nhà nước có thẩm quyền để giải quyết vụ việc.	Cử người đại diện trong thời hạn **03 ngày làm việc** kể từ ngày thụ lý.

Quy trình phối hợp khẩn cấp trong Tố tụng (Tỉnh Cà Mau):

Khi nhận yêu cầu từ người bị bắt, tạm giữ (trong **12 giờ**) hoặc bị can, bị cáo, bị hại (trong **24 giờ**), Cơ quan tiến hành tố tụng có trách nhiệm thông báo ngay cho **Trung tâm Trợ giúp pháp lý nhà nước tỉnh Cà Mau** để thụ lý và cử Trợ giúp viên pháp lý/Luật sư kịp thời bảo vệ quyền lợi.

VIII. HƯỚNG DẪN THỦ TỤC YÊU CẦU TRỢ GIÚP PHÁP LÝ

1. Hồ sơ cần chuẩn bị bao gồm:

- Đơn yêu cầu trợ giúp pháp lý (theo mẫu quy định).
- Giấy tờ chứng minh là người được trợ giúp pháp lý (bản sao có chứng thực hoặc bản chính để đối chiếu).
- Các giấy tờ, tài liệu có liên quan trực tiếp đến vụ việc yêu cầu trợ giúp.

2. Hình thức nộp hồ sơ:

Nộp trực tiếp

Tại trụ sở Trung tâm TGPL hoặc Viên chức phụ trách TGPL cấp huyện. Nếu không biết viết đơn, người tiếp nhận sẽ ghi hộ.

Gửi Bưu chính / Điện tử

Gửi bản sao có chứng thực qua bưu điện hoặc gửi qua Fax/Email (xuất trình bản chính khi làm việc trực tiếp).

IX. CÁC HÀNH VI BỊ NGHIÊM CẤM TRONG HOẠT ĐỘNG TGPL

Đối với Người yêu cầu & Cơ quan, Tổ chức liên quan:

- Xâm phạm sức khỏe, tính mạng, danh dự, nhân phẩm của người thực hiện TGPL.
- Cố tình cung cấp thông tin, tài liệu sai sự thật về vụ việc.
- Đe dọa, cản trở, can thiệp trái pháp luật hoặc gây rối trật tự tại nơi thực hiện TGPL.

Đối với Người thực hiện Trợ giúp Pháp lý:

- Sách nhiễu, đòi hỏi bất kỳ khoản tiền hoặc lợi ích vật chất nào từ người được trợ giúp.
- Tiết lộ thông tin vụ việc khi chưa được sự đồng ý bằng văn bản của người được TGPL.
- Từ chối thực hiện TGPL trái quy định; xúi giục khiếu nại, tố cáo, khởi kiện trái pháp luật.

TÀI LIỆU CĂN CỨ PHÁP LÝ THAM CHIẾU

- Luật Trợ giúp pháp lý năm 2017 (hiệu lực 01/01/2018).
- Nghị định số 144/2017/NĐ-CP của Chính phủ.
- Thông tư số 03/2021/TT-BTP sửa đổi, bổ sung.
- Luật Tư pháp người chưa thành niên (hiệu lực 01/01/2026).
- Thông tư số 08/2017/TT-BTP của Bộ Tư pháp.
- Thông tư số 10/2023/TT-BTP sửa đổi, bổ sung.